



## **Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica**

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Beneficiorum Ecclesiasticorum Natvra, Ereptione, Qvalitatibvs Ad Ea Obtinenda Requisitis ...

**Leuren, Peter**

**Coloniæ Agrippinæ, 1704**

Paragraphvs III. De qualitatibus beneficii manualis, & perpetui.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74477)

*Quæres 57. A quo Prælato hæc licentia concedenda?*

**R**espondeo: probabilius sufficere licentiam Prælati, cuius tunc est ille religiosus, nisi obster speciale statutum vel privilegium (sicut in Societate Jesu licentiam ad Prælaturas nullus concedere potest præter Generalem illius) Sanch. n. 65. citans plures alios. Castrop. n. 19. contra Franc. Calder. &c. dicentes, necessarium licentiam illam concedi à Prælato, in cujus manibus religiosus ille emisit professionem.

*Quæres 58. Quid si Prælatus neget licentiam?*

**R**espondeo: si injustè id faciat, compellendum à suo Superiore; tunc autem injustè eam censetur negare, ubi non solum utilitas, sed & necessitas Ecclesiæ urgetur. Gl. in c. quàm sit. 18. q. 2. v. ad ordinandum. Anchar. ad c. si religiosus, de elect. in 6. nu. 4. Gamb. de auct. Legati à latere l. 8. c. ultimo. nu. 23. quos citat & sequitur Castrop. loc. cit. n. 20. quamvis enim utilitas Ecclesiæ, ad quam promovendus, sit causa sufficiens, ut hanc licentiam concedere possit juxta tex. c. pro utilitate. 16. q. 1. non tamen tenetur Prælatus ex obligatione utilitati istius Ecclesiæ secularis providere, præsertim ubi talis religiosus etiam suo Conventui foret utilis. Castrop. loc. cit.

*Quæres 59. Quot vota habere debeat Regularis, ut obtineat beneficium saculare, cujus provisio pendet à pluribus suffragatoribus, sive fiat per electionem, sive per postulationem, sive per presentationem, vel nominationem, aliâque vocationem seu provisionem &c.*

**R**espondeo: si est regularis, cujuscumque demum ordinis mendicantium, & beneficium Prælatura; secus est, si beneficium est simplex v. g. Canonicatus. Lamb. de jurep. l. 2. p. 1. q. 7. a. 20. Sanch. loc. cit. n. 50. quos citat & sequitur Castrop. loc. cit. §. 2. n. 2. uti & si est curatum absque jurisdictione; nimirum parochiale, quia hoc propriè non est Prælatura, & constitutio, de qua pauçò post, pœnalis & exorbitans à jure antiquo. Castrop. n. 9. citans Sanch. loc. cit. n. 56. contra Lamb. loc. cit. Franc. & Anchar. in c. quorundam. de elect. in 6. Et extra administrationem proprii ordinis (probabilis enim, quoad non mendicantes excipiuntur Prælaturæ proprii Ordinis juxta Castrop. n. 6. contra Sanch. n. 49. & alios ab eo citatos) eget omnium eligentium votis; ita ut vel uno deficiente vel contradicente jus nullum illi acquiratur ad dictam Prælaturam, neque atque ullatenus consentire etiam accedente licentiâ proprii superioris regularis, etiam Generalis, sitque talis ejus vocatio omnino irrita. Si verò est religiosus non mendicans, cujuscumque demum Ordinis, requiritur & sufficit major pars eligentium: sic expressè statuit Bonifac. 8. & habet textus cit. c. quorundam. disparitatis hujus rationem hanc assignant Lamb. loc. cit. n. penult. Sanch. n. 44. apud Castrop. loc. cit. n. 1. quod mendicantes ob professionem excellentioris paupertatis & vitæ magis fugere de-

beant lites, & discordias, ambitionisque vias. Porro circa posterius observandum ex Castrop. n. 2. dum suffragatores jure Collegii, seu quatenus sunt pars Collegii, suffragantur, necessariò requiri majorem partem votorum, quæ talis est respectu totius numeri actu eligentium, adeoque requiri, ut v. g. ex 10. votis datis habeat pro se ad minimum 6. (non obstante textu requirente solum, ne à minore parte fiat electio, cum hoc ipso tacitè infinetur faciendam à majore parte. Castrop. *ibid.*) si verò suffragantur jure solum proprio, & singulari, sufficere habere absolutè majorem partem votorum; hoc est plura præ aliis nominatis v. g. ex 10. habere solum 4. dum reliqua 6. divisa sunt; scilicet tria data titio, & alia tria Cajo, juxta c. quoniam. de jurepat. quod si tamen etiam in hoc casu, dum nimirum singuli suffragantur jure privato; à 4. v. g. tantum data fuissent vota pro uno, reliquis non pronuntiantibus suum votum, non dicitur electus à majore numero, forèque electio talis adhuc nulla, Castrop. *ibid.* citans Sanch. & Lamb.

*Quæres 60. An igitur regularis mendicans creatus Episcopus, si eidem conferatur alter Episcopatus, debeat iterum in hac secunda electione eligi in concordia, sufficiensque non mendicantem in hoc casu eligi à majori tantum parte?*

**R**espondeo: tametsi negativam probabilem reputet Castrop. n. 4. eò quod talis jam exemptus ab obligationibus Religionis, induertque statum superiorem; textuque loqui videatur de solis religiosi indigentibus licentiâ religiosi Prælati, decretumque hoc insuper sit odiosum & restrictivum electionis à jure communi statuta. Affirmativam tamen putat probabiliorem, & in praxi tenendam ob communem DD. sensum; & quia, etsi ab oneribus Religionis talis sit exemptus, non tamen à substantialibus Religionis, quia verè religiosus est, citatque pro hac parte Gl. in cit. c. quorundam. v. religiosus. & Sanch. loc. cit. n. 28.

### PARAGRAPHVS III.

#### De qualitatibus Beneficii manualis & perpetui &c.

*Quæres 61. Quid in jure sit, & significet manualitas, & unde insit beneficiis?*

**1.** Respondeo ad primum: manualitatem in jure nihil esse aliud, quam rei tanquam juris nostri apprehendendæ, abducendæque facultatem: argumento l. tertius. ff. de servis export. l. si hac lege. ff. de in jus vocand. ut fuse Brisson. de verb. juris signif. apud Lott. l. 1. q. 33. n. 1.

**2.** Respondeo ad secundum: hanc qualitatem beneficiis aliquibus inesse non à jure communi, sed contingibiliter, & quasi extrinsecus advenientem. Lott. *ibid.* n. 3. siquidem perpetuitas est aliàs qualitas propria beneficii. Castrop. de benef. d. 1. p. n. 4. Unde & in dubio beneficium præsumitur non manuale. Castrop. loc. cit. nu. 16. exprimendæque est manualitas, & probanda ad evitandam subreptionem explicitè, si beneficium est saculare; si verò est regulare, sufficet id fieri implicitè, narrando nimirum

nimirum regularitatem. Lott. n. 4. Porro in beneficiis secularibus constituitur hæc qualitas manualitatis in substantia beneficii vi dispositionis adjectæ in limine foundationis per fundatorem tam Clericum, quàm laicum: in regularibus verò non tam afficit naturam beneficii, quàm sita est in obedientia; & procedit ex virtute professionis religiosi; hic enim, cum sit sub obedientia sui superioris, nec habeat velle aut nolle, statim ac revocatur, cogitur beneficium dimittere. Lott. n. 5. & seq.

*Quæres 62. Num beneficium manuale per prescriptionem quadragenariam possit amittere manualitatem, & fieri perpetuum; & contra perpetuum fieri manuale?*

**R**espondeo affirmativè: dum nimirum inducitur consuetudo manualitati contraria, qualis foret, dum tentans revocare beneficium impeditur (intellige ab alio, quàm beneficiato ipso; si enim is solus per potentiam resisteret remotioni, & esset refractarius, inducere consuetudinem rationabilem, & præscribere nequirit, quia careret bonâ fide, argumento *c. cum inter vos. de consuetud. & cum non liceat. de prescrip.*) quia hæc esset contraria potestati revocandi, secus verò est, dum consuetudo non contrariaretur manualitati, qualiter ei non contrariatur omisso revocationis, modò ea sit libera: beneficium enim manuale non dicit revocationem, sed potestatem expeditam revocandi; adeòque dum conferens beneficium habet hanc potestatem, etsi per mille annos nunquam faceret revocationem, non inducitur consuetudo contraria manualitati; ita ferè Castrop. d. 1. p. 5. num. 21. concilians sententiam hoc in puncto negativam (quam aliàs absolute tenent Rebuff. *de pacif. poss. num. 277.* Abb. *in c. ad nostram. nu. 11.* Sanch. *in decal. c. 29. n. 117.* contra Gamb. *de off. Leg. l. 4. c. 1. nu. 19.* hoc nixi fundamento vero, quòd ex actibus meræ facultatis induci nequeat consuetudo juxta *c. Joannes. de Clericis conjug. & l. qui jure familiaritatis. ff. de acquir. poss.*) cum affirmativâ.

*Quæres 63. Num beneficium perpetuum jurispatronatus per patronum, accedente consensu Ordinarii, possit fieri manuale, & ad nutum amovibile?*

**R**espondeo: Navar. l. 1. conf. 9. vel juxta impressionem Venetam *conf. 11. de off. ordinari.* multum inclinare in partem affirmativam (in quo casu defineret esse beneficium ab Episcopo conferendum, perditque patronus jus præsentandi ad illud, & acquirit libertatem ponendi & tollendi, quando & quoties voluerit, Corrad. *in pr. benef. l. 1. c. 6. n. 287.*) eò quòd expediat Capellanas jurispatronatus esse potiùs manuales, quàm perpetuas; cum sic Capellanus magis incumbat servitio Capellæ, & impletioni onerum, meliusque vivat ob timorem amotionis. C. de Luca. *de jurep. d. 15. n. 11.* ait: multum sibi placuisse hanc Navar. rationem, satisque visam probabilem, unde plus quàm centies consulerit volentibus piè disponere, ut ab erectione beneficiorum juris patronatus abstinerent, & erigerent, seu fundarent hujusmodi Capellas manuales tanquam species pii legati, absque Ordinarii auctoritate; tum etiam ad evitandum devolutiones seu derogationes, aliàsque beneficia-

lium subtilitates, ob quas jus patronatus amitti vel inutile reddi solet: verum tamen de stricto jure videri sibi id non sufficere; quia cum beneficium jam constitutum sit in statu suo perpetuitatis, beneficiis secularibus connaturalis, ista immutatio sapere videatur speciem aliquam alienationis vel dismembrationis, quæ etiam in spiritualibus sine causa & solemnitate prohibita sit.

*Quæres 64. Num hæc qualitas manualitatis insit beneficiis regularibus omnibus, & econtrâ absit à secularibus?*

**R**espondeo negativè: etsi enim beneficia secularia præsumantur perpetua, quia ferè omnia secularia sunt perpetua. *c. 1. de Capell. Monach. & Gl. ibi. c. veniens. de filiis presbyt.* apud Castrop. *loc. cit. n. 16.* regularia econtrâ præsumantur manualia, quia ferè omnia sunt talia. Gonz. *ad reg. 8. gl. 5.* apud Castrop. interdum tamen regularia sunt perpetua, & secularia sunt manualia; quia sic constitutum ex fundatione, vel privilegio Apostolico, vel præscriptione. C. de Luca. *de benef. d. 97. num. 5.* Castrop. *loc. cit.* Gonz. n. 8. Garc. p. 1. c. 2. num. 72.

*Quæres 65. Num ex eo, quòd quis ordinatur sacris ordinibus ad titulum beneficii, v. g. Capellania ad nutum amovibilis, illud amittat hanc qualitatem manualitatis seu amovibilitatis?*

**R**espondeo negativè: maximè si fiat absque consensu patroni: non enim potest Ordinarius, etiam cum consensu patroni tollere vel mutare qualitatem foundationis. Garc. *loc. cit. n. 91.*

*Quæres 66. Num manualitas cadat in beneficia parochialia secularia?*

**R**espondeo probabilius, quòd non: etsi enim Castrop. *loc. cit. num. 16.* dicat istiusmodi beneficia rarè vel nunquam esse manualia, & Corrad. *in pr. benef. l. 3. c. 9. n. 36. & seq.* in Ecclesiis parochialibus difficulter admitti manualitatem, quia parochorum remotio & variatio non leviter præjudicat Ecclesiæ; Rota tamen, ut testatur Gonz. *loc. cit. num. 6.* postquam eadem ex causâ dubitasset, an laicus fundans Ecclesiam parochialem possit parochum constituere ad nutum amovibilem, in partem negativam inclinavit, Corrad. *l. 3. c. n. 2.* & habetur decretum S. Congreg. *ad c. 18. sess. 24.* quo dicitur: *Rector semel deputatus non poterit ad nutum amoveri à patronis, etiam quòd allegarent esse in possessione sic faciendis; etiam si juspatronatus esset alicujus communitatis, sed perpetuò illius Ecclesie permanebit: Unde etiam, si Ecclesia parochialis unitur monasterio, ita tamen ut per sæcularem regatur, etiam si is à monasterio præsentetur, non poterit ullatenus ab ista Ecclesia, nisi per Episcopum ex rationabili causâ removeri, consuetudine etiam vel statuto quovis contrario non obstantibus; sic enim definit expressè Bonif. 8. *in c. unic. de Capell. Monach. in 6.* adeoque non erit beneficium manuale, sed erit Vicaria perpetua. Gonz. *gl. 5. cit. n. 52.* quia ista Vicaria non est regulare beneficium, sed sæculare: proinde secularis beneficii naturam tenere debet. Castrop. *loc. cit. n. 18.**

Quæres

*Quæres 67. Num beneficia regularia electiva manualitatem admittant, sumendo beneficium regulare pro quacunque præfectura regulari, quocunque nomine nuncupetur?*

**R**espondeo negativè: Azor. *loc. cit. q. 5. Lott. n. 73.* cum communi: hæc enim eo ipso, quod per electionem conferuntur, non habentur à superiore simpliciter, sed à majore quadã vi & potestate: nempe ab ipso Collegio, in quo radicatur, & à quo fluit & refluit omnis jurisdictio. Argumento *c. 3. 4. & 5. causa 18. q. 2. Lott. loc. cit. n. 74.* talia sunt Abbacia, Prioratus, conventuales, (secus est de claustrali Prioratu; qui præterquam quod non per electionem constituatur, sed v. g. per Abbatem, non est administratio aliqua aut officium cum jurisdictione; sed simplex quadam procuratio & agentia, indè que revocabilis ad nutum. argumento *c. cum ad monasterium. de statu monachorum. Lott. n. 70.*) & similia, quæ etiam si à cõventu viã electionis; à conventu tamen removeri non possunt, nisi in causis in jure expressis: nam ubi tales electi sunt, ulterius non subjacent potestati Conventus, *Lott. n. 75.*

*Quæres 68. Num manualitas cadat in beneficia regularia curata, hoc est, parochialia; supponitur enim de jure neque esse prohibendum monasterio, habere curam animarum; sive quia habet populum, sive quia Ecclesia aliqua parochialis illi est unita, vel de mensa ipsius monasterii, juxta Clem. unic. de excess. Prælat. Lott. n. 94. neque etiam jus simpliciter improbare consuetudinem regendi vel exercendi curam per ipsos regulares, adeoque id consuetudine, vel etiam ex fundatione induci posse. Rota Decis. 204. p. 2. Recent. Abb. in c. de capell. monach. n. 6. Lott. cit. l. 1. q. 33. n. 87. Neque his obstare c. placuit secundum 16. q. 1. ubi vetuit Eugenius per monachos exerceri curam animarum; eos enim solos tangit, qui temerario ausu exeuntes de claustris motu proprio se ingerunt cura animarum in Ecclesiis. ibid. Rot. loc. cit. Turrecrem. etc. quos citat & sequitur Lott. n. 82. Neque cit. c. 1. de capell. monach. ubi Urbanus 3. vetuit in Ecclesiis, in quibus monachi habitant, regi populum per monachos; intelligitur namque solum de Rectore amovibili. Lott. n. 86. de cetero quoad alios religiosos non monachos nullatenus egit. his suppositis quæstio, ad quam nunc*

**1. R**espondeo: beneficium regulare curatū posse esse ad nutum amovibile ex lege fundationis constituyente, quod cura debeat esse penes monasterium, aut ejus prælatum, & tamen ea actualiter immediatè exerceri ab aliquo illius monasterii religioso amovibiliter ad nutum. Rebus. *conf. 113. n. 1. citansque illum Lott. cit. q. 33. n. 94. & seq.* Suppono siquidem hæc duo, curam animarum, & hujus curæ exercitium distincta esse, & ab invicem separabilia; ita ut apud unum sit cura saltem habitualis, apud alterum nudum exercitium.

*Abb. in c. extirpanda. de præb. in 6. Mandos. quos sequitur Lott. n. 89. & l. 1. q. 20.* Suppono secundò: hanc fundatoris legem etsi videatur esse contra jus commune, servandam esse juxta dicta suprà. Unde poterit jam in hoc casu religiosus, seu obedientiarius ad libitum Prælati amoveri, absque eo etiam, quod contradicatur illi, quod responsum fuit ad *q. 29.* Quodque sequatur absurdum illud, de quo *Gl. in c. unicum. de capell. monach. in 6. fore* nimirum ratione illius amovibilitatis matrimonium temporale inter Ecclesiam talem & præfectum curæ animarum; in ea siquidem Abbas seu Prælati in dicto casu est sponsus seu rector Ecclesiæ, & non obedientiarius ille; quia absque omni titulo nudum exercitium alieno nomine promoveret; quemadmodum, dum in quibusdam Collegiatis secularibus cura est penes capitulum, is, cui ea à collegio committitur, præsertim non in perpetuum, (neque enim teneri Ecclesiam Collegiatam præcipuè regularem, quæ pleno jure sibi subjectam habet parochialem, præscindendo etiam à lege fundationis sic jubente, curam exercere per Vicarium perpetuum. *Gloss. in Clem. unic. de excess. Prælat. Bellam. & c. quos citat & sequitur Lott. n. 93.* etsi ad id teneatur vi *cap. extirpanda. de præb. in 6.* ubi non pleno jure, sed titulo tantum simplicis unionis subjectam habet Ecclesiam, uti *cit. c. extirpanda* explicat; & cum præcit. *gl. conciliat. Prob. apud Lott. loc. cit.*) non dicitur illam administrare suo, sed alieno nomine, & jure.

**2. Respondeo secundò: idem fieri posse per præscriptionem 40. annorum. Lott. n. 97.**

**3. Respondeo tertio: è contra beneficium regulare curatum non erit removibile, dum præsentatus à monasterio regularis ab Episcopo confirmatur, seu instituitur jure aliquo singulari, seu privilegio, aut lege fundatoris contra dispositionem juris communis (quod aliàs ut *ex c. 1. de Capell. monach. & c. unico eodem tit. in 6.* vult in iis institui presbyterum secularem in Vicarium perpetuum) sic statuente *Lott. n. 98. Pirh. ad tit. de præb. n. 14. citans Azor. p. 2. l. 3. c. 26. q. 5.* Vide etiam *Suar. tom. 4. de relig. l. 3. c. ultim. n. 23. & Sanch. in Decal. l. 7. c. 29. n. 118.* Tunc enim inamovibilitatem illius obedientiarii operabitur auctoritas Episcopi, & prærogativa curæ populi. *Felin. in c. per tuas. de major. & obed. n. 4. Franc. in c. unic. de capell. monach. in 6. n. 5. apud Lott. loc. cit.* Duæ siquidem hic concurrunt institutiones: prima collatoria tituli, quæ est à Prælato regulari talis monasterii: secunda est institutio, quæ dicitur auctorizabilis; & est ab Episcopo tantum cadens in ipsam curam; & licet dum Ecclesia parochialis pleno jure pertinet ad monasterium, non videatur Episcopo permessa ista institutio auctorizabilis) quæ nec in exemptis locum habet, ut *Seraph. decis. 1304. n. 3.* in effectu tamen implicita est provisioni facta ab Abbate monasterii, qui censetur jure proprio instituire Vicarium institutione collativa, & eundem instituire vice Episcopi institutione auctorizabilis. *Anchor. & Jo. Andr. in c. de monachis. de præb. apud Lott. n. 100. & 101.***

*Quæres 69. Num ergo etiam detur beneficium regulare curatum independentè à tali tam implicita, quàm explicita institutione Episcopi inamovibile?*

**R**espondet affirmativè *Lott. n. 102. & seq.* dando hunc casum, dum nimirum monasterium

rium

rium haberet Prioratum; qui licet non sit Conventualis, est tamen curatus, & cura non exercetur per illum ipsum Priorem; sed per presbyterum secularem; in hoc namque casu presbyterum quidem illum amoveri non posse propter implicitam saltē institutionem auctorizabilem Episcopi; Priorem verò ex eo, quòd Prioratus ille jam non sit simplex administratio, debeantque tales Priores promoveri ad sacerdotium, & residere in Prioratibus, vel administrationibus; non autem in monasteriis, ut docet Jo. Andr. *in c. 2. de statu monach. n. 10.* adeoque si promotus ad sacerdotium intuitu, & ad titulum talis Prioratus inde mox moveatur ex voluntate Abbatis, reperiat se ordinatum, & non habere titulum. Quinimo ex eo solum, quòd jurisdictionem habeat, actu super illum ipsum Vicarium suum, Verum an hæ rationes sufficiant, dubito.

*Quæres 70. Num detur beneficium etiam regulare neque electivum, neque curatum, saltem proprie inamovibile?*

**R**espondeo affirmativè: Lott. *n. 113. & seq. & hunc dando casum, dum regularis ex collatione Prælati secularis fungentis vice Prælati regularis (ubi nimirum Ecclesia regularis esset Cathedralis, vel Cathedrali unita; tunc enim Episcopus est etiam loco Abbatis, juxta *c. causam. q. 9. de judiciis. & Abb. ibi n. 2. Anch. n. 4. Host. & alii apud Lott. n. 114.*) in dicta Ecclesia obtinet Canonatum vel dignitatem regularem, ab ea moveri non poterit; non à Prælati suis regularibus, quibus aliàs subjectus esset, ob solam promotionem de ipso factam ab Episcopo. *c. ne pro cuiuslibet. 16. q. 1. Felin. in cit. c. causam. n. 5.* Neque ab Episcopo, ut Abbate: non enim accepit illud ab eo, quòd tali; cum Episcopus secularis, cujus est Ecclesia aliqua Cathedralis regularis, dum confert in ea regulari alicui beneficium, censetur illud conferre ut Episcopus, non tanquam Abbas; adeoque sicut actum collationis non exercet, sicut Abbas; ita etiam eundem non exerceat in dictum regularem, ut obedientiarium suum, seu subjectum sibi quoad concernentia instituta regularia, quæ Episcopus talis peragit mediante personâ alicujus regularis; & hinc jam ab eo non sicut aliàs regularis à suo Prælato regulari pro libitu amoveri potest; sed solum sicut Clericus aliis secularis à suo Episcopo, non nisi ex causis urgentibus à jure expressis. Lott. *n. 117. & 118.* Secus tamen esset, ubi Episcopus quis conferret beneficium, ut Abbas obedientiarium suo; non enim tunc respectu talis beneficii solveretur jus obedientiæ quò minus amoveri posset. Lott. *n. 119.**

*Quæres 71. Num patronus vel collator laicus (dum forte talis est ex privilegio) beneficiatum, cui amovibiliter contulit tale beneficium seculare, amovere possit auctoritate propria.*

**R**espondeo negativè: Lamb. *de jurep. l. 2. p. 3. q. 1. d. 10. & 14. Vivian. tr. eod. p. 2. l. 12. c. 3. n. 13.* quos citat, & sequitur Card. de Luca *de benef. d. 80. n. 22. & seq.* ubi ait improbabile, ac à jure prorsus contradictorium esse, quòd laicis competere debeat jus propria auctoritate destituendi Capellanum, quem auctoritate suâ præcisè instituere, & deputare non poterant, non solum

ex regula generali, quòd unumquodque solvendum est cum eo vinculo, quo ligatum est; sed à fortiori, quia difficilius conceditur facultas destituendi, quàm instituendi: neque ab una alteram inferre liceat, ut etiam patet ex eo, quòd collator inferior possit conferre beneficium, vel in eo ad aliorum præsentationem instituere, & tamen non possit institutum seu provisum admittere ad ejusdem beneficii resignationem, quæ admittenda est per ordinarium vel alterum, penes quem est jurisdictio Ordinaria, vel quasi, ob quam nomine Ecclesiæ distractum facere possit. Proinde competit quidem tali collatori facultas amovendi hujusmodi Capellanum, utpote qui titulum prætere non potest, nec continuationem invito tali collatore; sed non nisi per viam, quæ deputatio seu institutio facta fuit, instando nimirum apud Ordinarium, aut alium legitimum superiorem, ut illum amoveat, ac ita illo amoto patronus iterum præsentare possit alium, vel collator rursus conferre alteri. Et tenent hæc à fortiori, ubi talis Capellanus esset curatus (fortè ex speciali aliqua conventiâ, vel privilegio, cum aliàs tales Capellani curati debeant esse perpetui) de quali loquitur de Luca, quem nimirum Societas aliqua laicalis (adeoque jam incapax tituli ac rectoriæ Ecclesiæ, ita ut penes eam residere non possit cura habitualis, seu Rectoria, uti aliàs contingit in Capitulis, monasteriis, aliisque corporibus, seu universitatibus Ecclesiasticis) cui gratiò concessa Ecclesiæ parochialis, aliàs conferrî solita in titulum, & habente rectorè proprium, sibi delegerat amovibiliter, instituendū tamen ab Ordinario. Nec obstant decisiones plures circumferri solitæ in una *Hispalensi juris amovendi Curatum*; siquidem agitur ibi de curato, quem sibi Episcopus tanquam Vicarium ad exercitium curæ constituerat in parochiali Ecclesiâ, annexâ Episcopatu, non solitâ conferri in titulum (uti sæpius in Hispania contingere, ait Card. de Luca. *n. 16.* ut Ecclesiæ parochiales distinctæ non sint; sed universa cura est penes Episcopum, omnesque parochiales annexæ sunt Episcopatu) hunc enim, cum ipse Episcopus sit, & maneat Rector talis Ecclesiæ, cui committæ oves pascendæ mediante ministro, pro libitu suo, & auctoritate propria amovere poterat, absque eo, quòd cura illa pateretur quid damni, aut ex oves ad momentum manerent sine pastore.

*Quæstio 72. An igitur beneficia manualia, potissimum regularia, sint pro libitu, absque causa removibilia?*

**R**espondeo primò: vel potius suppono, priusquam respondeam, non esse hic quæstionem de Capellaniis, similibusve officiis, quæ quidem manualitati seu liberæ amovitioni obnoxia sunt; rationem tamen beneficii non habent; quales sunt primò Clerici vel presbyteri, qui per administratores Ecclesiæ, vel etiam alias pias societates, & congregationes laicales sub annua vel menstrua mercede conducuntur, absque ulla Episcopi institutione pro missis celebrandis, aliisque peragendis concernentibus Ecclesiæ, vel oratorii dictarum congregationum cultum vel servitium: hos enim constat esse merè conductitios, adeoque ad nutum more famulorum amovibiles sine causâ, vel auctoritate superioris; quoties ipsius Ecclesiæ leges particulares aliter non disponunt. Card. de Luca. *de benef. d. 80. n. 12. & 17.* Secundò: qui

qui ab Episcopo, Capitulo, vel monasterio deputantur tanquam Vicarii ad exercitium curæ, vel servitium Ecclesiæ unitæ Capitulo, dignitati, vel etiam Episcoparui; nam & hi ut famuli conducti sunt ad nutum absque causâ amovibiles. de Luca. n. 16. Tertio: qui sine titulo aliquo collatio ad servitium Ecclesiæ per illum Rectorem, vel per Capitulum Cathedralis seu Collegiæ, aut per Congregationem Capellanorum quandam Capituli speciem constituentium assumuntur ex prærogativâ, & per quandam speciem necessitatis (sed quod naturales seu indigenæ admitti debeant ad Ecclesiæ talis servitium) ut supportatis aliquibus oneribus juxta statuta talis Ecclesiæ admittantur etiam ad participationem massæ communis; quamvis hi ob questum illud jus, & hunc quasi titulum resultantem à statuto, vel consuetudine talis Ecclesiæ ob nationalitatem removeri ita pro libitu nequeant. de Luca. n. 14. his suppositis

2. Respondeo secundo: posse talem beneficium sine causâ removeri validè, nec posse remotum contra removemtem conquiri, de Luca de benef. d. 97. num. 6. & 7. absolute dicens, posse ea possessoribus auferri per superiorem ad ejus arbitrium sine causâ, ideò que amotis negari remedia possessoria reintegranda, vel retinenda contra amovemtem. Idem absolute ait Corrad. pr. benefic. l. 1. c. 6. n. 270. Gonz. ad reg. 8. gl. 5. num. 4. Sanch. l. 7. in Decal. c. 29. num. 111. Less. l. 2. c. 41. Garc. p. 1. c. 2. num. 87. Azor. to. 2. l. 3. c. 26. q. 2. n. 13. Suar. to. 4. de relig. l. 3. c. ultimo. n. 21. quos citat & sequitur Castrop. de benef. d. 1. p. 3. n. 3. beneficiarius enim non potest possidere tale beneficium, nisi pro tempore, quo non fuerit ab eo revocatum, quia solum pro eo tempore fuit concessum; ergo revocatione factâ non habet jus diutius illud possidendi, & hinc spoliatus sine causâ beneficio, nullo modo potest contradicere Prælati spoliantis, quia nullam in tali spoliatione patitur injuriam. Neque recurrere ad Superiorem, ut injustitiam reparet; sed ad summum, ut impediatur malitiosam revocationem. Innoc. in c. insinuante, & c. qui Clerici vel videntes. apud Castrop. n. 4. Porro intelligenda hæc, dum beneficium pleno jure subditur Prælati revocanti. Sanch. n. 118. Suar. n. 23.

3. Respondeo tertio: non posse talem sine causâ rationabili revocari licitè; tum quia generale est, quemlibet obligatum esse in suis actionibus habere finem honestum; tum quia variatio Rectorum solet esse Ecclesiæ damnosa, adeòque ut hujusmodi periculum honestetur, gravi causâ moveri debet Prælati ad amotionem. Castrop. n. 5. citans Rebuff. & Suar. supra. Neque plus, quam illicitum importare videntur textus illi clem. unic. de supp. negl. præl. & c. cum ad monasterium. de statu monach. ubi non permittitur simpliciter revocatio regularis à beneficio, sed modificatè, scilicet cum operuerit. Neque etiam verba illa Divi Gregor. relata in hac materia c. illa prepositorum. 67. q. 3. restringenda sub ratione potestas est prepositorum: non enim sonant, ut ex iis, uti & ex iis textibus arguere videtur Lott. l. 1. q. 33. num. 31. & seq. quod ubi caret ratione, potestas illa amovendi suspendatur, quominus operetur validè; quin potius contrarium indicant, potestatem non restrictam manere potestatem. Porro eo ipso, quod revocatio procedat sine ratione, atque ita resolvitur in impetum censei eam factam malitiosè, censet Lott. n. 32. citans Menoch. consil. 69. n. 34. & seq.

P. Leuren. Fori Benef. Pars I.

*Questio 73. Quid si ergo Prælati, cui pleno jure subest manuale beneficium, promiserit se non revocaturum?*

Respondeo: adhuc revocare illum posse validè, cum per hanc promissionem non mutetur natura beneficii, quæ est, ut pro voluntate conferentis removeri possit. Sanch. loc. cit. num. 125. pluribus id probans Gonz. loc. cit. §. 6. n. 4. apud Castrop. n. 9. neque etiam fieret in hoc casu revocatio illicitè, cum hæc promissio, utpote contraria naturæ talis beneficii, vires nullas habeat, non secus ac promissio non revocandi testamentum, vel precarium juxta. l. cum precario. ff. de precario. Sanch. Gonz. loc. cit. contra Navar. l. 3. consil. 20. de regular. Rodriq. to. 3. q. 29. a. 9. apud Castrop. n. 10. qui & ipse n. 11. consentit cum Sanch. si promissio facta non revocandi absolute, vel non revocandi, tamen causa honesta intercedat, quæ aliàs revocationem honestare posset. Quod idem est, & valet adhuc revocatio, etsi juramento firmata promissio; quia neque juramentum mutat naturam beneficii. Sanch. n. 128. Gonz. loc. cit. perjurus tamen erit Prælati in omnibus illis casibus, in quibus aliàs obligatus non esset revocationem facere, quia pro omnibus illis videtur jurasse, & consequenter ex juramento obligari non revocare. Castrop. num. 12.

*Questio 74. Qua censeatur causa rationabilis removendi talem beneficiatum?*

Respondeo: eam esse non tantum culpam aliquam beneficiarii, sed quamcumque utilitatem vel commoditatem Ecclesiæ vel religionis, si beneficiatus est religiosus; cum hæc remotio non sit poena, neque actus justitiæ vindicativæ; sed prudentis regimini beneficii. Suar. loc. cit. apud Castrop.

*Questio 75. An, & quando recurrente amovendo vel amoto ad superiorem Prælati removens pro impedienda amotione, vel impetranda cassatione factæ amotionis sui, teneatur manifestare & probare causam amotionis?*

Respondeo: non videri teneri illam manifestare, multo que minus probare causam, cur eum amoveat vel amoverit; nequaquam autem debere castari factam ab eo remotionem, quamdiu non constat, nec præsumitur, illum agere, vel egisse malitiosè (qualiter etiam in dubio non præsumitur odium vel calumnia, sed probari debet, C. de Luca de benef. d. 97. n. 11.) ita sentire videtur Suar. cit. l. 3. c. 19. n. 20. & citans illum Castrop. quicumque in contrarium dicat Lott. n. 39. & seq. nimirum satis non esse, quod Collator, dum tale beneficium contulit eâ lege, ut sine causâ revocare non posset, affirmet in genere causam subesse (quod vult sufficere, si collatum beneficium sine eâ lege) sed debere etiam eam specificare, ut possit discuti, an rationabilis sit; & quidem, dum adest præsumptio malæ voluntatis, non sufficere fieri indaginem causæ summarie & extra judicialiter: videtur namque id esse contra naturam talis beneficii nõ posse illud revocare (intellige validè) sine causâ.

C

Questio

*Quaestio 76. Quandoam rectè presumatur, vel etiam constare censeatur de amoventis malitiâ (intellige positivâ, & non merè privativâ, consistens in purâ carentiâ causâ moventis) & vel hinc detur recursus ad Superiorem, & locus sit manutenentiâ amoviti, maximè in regularibus?*

1. **R**espondeo primò: si pendente accusatione, vel inquisitione adversus beneficiatum fieret remotio.

2. Secundò: si contra consuetudinem receptam, ne beneficiatus intra tantum tempus moveatur, absque aliquâ culpa moveretur; quia vel sic de culpa constaret, & sic remotio cederet in infamiam beneficiati. Navarr. de regul. consil. 2. n. 66. Suar. num. 20. Gonz. loc. cit. n. 48. C. de Luca. l. ult. cit. num. 13. ubi ait: licet de stricto jure, non probato odio vel calumniâ, possit adhuc moveri talis beneficiatus, etiam non curando, quòd superior non sit solitus movere, tamen ex quâdam non scriptâ æquitate videri competere recursum, vel querelam ad Superiorem pro interpositione arbitrii super aliquâ saltem summariâ cognitione causâ, ob quam fiat amotio, cum non soleat dari casus amotionis absque aliquo odio, vel præjudicio in fama: & hoc maximè locum habere, dum beneficia vel officia, quæ de jure sunt manualia, & obedientiaria: in religionibus enim mendicantibus, ex certis tamen statutis religionis, vel ex usu conferuntur ad certum determinatum tempus, vel etiam ad vitam, dum ab iis remouentur ante hoc tempus nullâ causâ manifestatâ, unde justissimè relinquuntur illis recursus ad Superiores, maximè ad S. Congregationem Regularium, quæ cognoscit de causis, quibus non subsistentibus redintegrat ob præjudicium, quod in fama resultat amotis contra stylum, & infra tempus consuetum, Vide C. de Luca. loc. cit. n. 16. plûsque est hac in parte in Religionibus militaribus, puta Hierosolymitana & similibus, in quibus Commendæ, ac Prioratus, & dignitates non sunt ex mera gratia; sed potiùs ex aliquâ justitiâ ratione ancianitatis vel benemerentiæ conferuntur ad vitam; quæ etsi ratione obedientiæ dicantur manualia (quod tamen procedit largiùs) si moveantur sine causâ, appellationi & recursum in promptu est locus, præsertim cum de facto magis regulari videantur jure beneficiorum secularium; & hinc talis amotio sine manifestâ causâ vix practicable est sine aliquo dedecore, vel etiam iniustitiâ, Vide de Luca. n. 22.

3. Tertio: si ad instantiam beneficiati fieret inquisitio adversus Prælatum, quia tunc præsumi potest ex animo vindictæ facere remotionem, Nav. loc. cit. Sanch. n. 115. apud Castrop.

*Quaestio 77. Si Superior removens in ipso articulo remotionis causam exprimat, & ea negetur à beneficiato, etiam religioso, an ea debeat justificari, & interim retardetur remotio?*

**R**espondet ad primum affirmativè Lott. n. 44. ad secundum autem sub distinctione, nimirum si causa nullam infert infamiam moto, est tamen rationabilis v. g. fundata in majore bono religionis, neque differendam executionem, neque restituendum

dum illico motum in pristinum locum; sed solam inquirendam veritatem, et si ea non subsistat, dein servato juris ordine motus restituatur, citatque pro hoc Innoc. in c. olim. de accusat. num. 1. Si verò causa infert infamiam; quia est causa famosa, retardandam executionem; & si ante ejus plenam executionem removeatur, illico restituendum; citatque pro hoc Innoc. Vitalin. & Rotam; nisi tamen prætendatur crimen circa malam administrationem; servandam enim tunc regulam, ut propter solam suspicionem dilapidationis privetur possessor commodo possessionis, juxta c. ultim. de accus. Gl. in c. 1. ut lite pendente. Lancell. de attent. lit. pend. declaratione. 4. nu. 20.

*Quaestio 78. Quid si à Papa confirmata esset beneficii talis aliàs manualis collatio, an adhuc Prælatus, cui aliàs illud pleno jure subest, beneficiatum movere possit?*

**R**espondeo affirmativè: si simpliciter tantum confirmavit: tunc enim confirmatio illa est tantum quædam factæ collationis approbatio, non mutans naturam beneficii. Secus si ex certâ scientiâ confirmat in titulum perpetuum; cum Papa possit omnium beneficiorum naturam immutare. Rebuff. de pacif. possess. n. 279. Sanch. n. 129. Gamb. de off. Leg. l. 4. c. 1. n. 18. Gonz. & c. apud Castrop. n. 13. iis consentientem; in dubio autem nunquam censetur Papa sic beneficii manualis collationem confirmare, ut impediat in conferente potestatem removendi provisum. Gamb. loc. cit.

*Quaestio 79. Quid si ergo Pontifex ipse contulerit tale beneficium, an adhuc Ordinarium collator poterit pro libitu provisum remove?*

1. **R**espondeo primò affirmativè; si Papa id fecerit jure devoluto. Castrop. loc. cit. Lott. cit. q. 33. n. 55. citans Gemin. in c. presenti. de off. Ordinar. in 6. n. 9. Felin. in c. per tuas. de Maj. & obed. n. 3. tunc enim Papa non aliter confert, quam debeat conferre collator Ordinarium; quia supplet ejus negligentiam, & præstat, quod is præstare debebat; clem. unic. de suppl. neglig. præl. & ibi Gl. Castrop. loc. cit. nisi tamen in hoc casu exprimat, addatque clausulam: quoad vixeris. Lott. n. 56. citans Decium ad c. ad nostram. de confirm. util. vel inutili & Felin. vel nisi id conferat precedente aliqua reservatione (quæ est beneficii alicujus vacaturi per habentem ad id potestatem ad se facta advocatio, ita ut reservata conferre amplius inferiores ordinarii nequeant. Azor. p. 2. l. 6. c. 36. q. 1.) tunc enim censetur velle, ut beneficium perpetuo sit penes provisum; cum per reservationem videatur induta perpetuitas, donec reservatio consumatur. Lott. n. 57. citans Lapum.

2. Respondeo secundò affirmativè: dum Papa simpliciter illud confert nomine proprio, & jure concursus, ut distributor omnium beneficiorum, Lott. n. 58. Castrop. n. 14. citans Gonz. qui etiam addat ad hunc effectum emanasse regulam. 38. aliàs 37. Cancell. Sanch. num. 135. contra plures apud eundem tenentes, non posse tunc moveri beneficium ad libitum, nisi per Papam, & per Ordinarium, non nisi ex causis, propter quas beneficium per se perpetuum auferri potest.

3. Respondeo tertio: quod si tamen Papa, ex hoc nimirum jure concursus & proprio simpliciter conferens, seculari conferret tale beneficium, sciens ejus naturam, censetur ejus statum voluisse: pro ea vice invertere, & in perpetuum, hoc est, pro toto ejus vitæ tempore ei conferre. Lott, n. 60. citans Rebuff. loc. cit. n. 335.

*Questio 80. Num igitur beneficium manuale ex certa scientiâ & declaratione collatum à Papa alicui in perpetuum, fiat dein, mutatâ naturâ, perpetuum?*

**R**espondeo negativè: sed cum primùm vacaverit per mortem vel resignationem, reddi rursus amovibile, sicut erat prius; cum Papa sic illud conferens non mutet naturam beneficii absolute, sed solum suspendat pro vitâ beneficiarii revocationem. Rebuff. loc. cit. n. 279. Selv. p. 3. q. 11. n. 131. & alii, quos refert Sanch. nu. 141. apud Castrop. n. 15.

*Questio 81. Num ergo etiam, dum Papa sic in perpetuum, sive jure devoluto, sive proprio, sive vi reservationis confert tale beneficium aliis manuale, regulari, possit adhuc Superior regularis propter crimen aliquod illud auferre provisò?*

**R**espondeo: id eum posse juridicè procedendo, citra tamen quæstionem aliquam cadentem super validitate aut injustitia gratiæ Apostolicæ. Felin. incit. c. cum tuas. n. 4. citans alios. Abb. consil. 25. n. 2. apud Lott, n. 62. iis consentientem, & n. 63. addentem; id etiam tenere in seculari; nimirum posse etiam hunc provisum à Papa ob superveniens delictum per Episcopum deponi; cum reatus tollat privilegium juxta Bald. in presente materia. ad c. illud. de major. & obed. n. 2.

*Questio 82. An beneficium manuale revocetur per mortem concedentis?*

**R**espondeo negativè: quia mors non revocat voluntatem præexistentem juxta c. si delegatus. de off. deleg. in 6. Abb. in c. fin. de precat. n. 6. Rebuff. loc. cit. n. 276. Sanch. n. 118. & alii apud Castrop. n. 16. qui tamen ait, secus esse, si beneficium concessum ad beneplacitum concedentis; eò quòd tum beneficium, concedente mortuo, non amoveatur per revocationem, sed per temporis impletionem, quo fuit concessum; fuisse enim concessum, dum conferens beneplacitum haberet, quòd beneplacitum morte illius finiatur, & cesset juxta c. si gratiosè. de rescript. in 6. citans pro hoc Sanch. & Gonz.

*Questio 83. An beneficia manualia dicantur verè vacare, possintque resignari?*

**R**espondet affirmativè Lott, l. i. q. 7. n. 16. citans pro hoc præter Gl. & Rotam Gonz. ad reg. de mensibus. gl. 5. §. 6. n. 14. è contrâ sentit Card. de Luca. de benef. D. 97. n. 18. cum non dentur in titulum, seu titulum verum non habeant, (quamvis Corr. l. i. c. 6. n. 281. dicat, posse conferri in titulum, nempe amovibilem) non posse dici vacare

& conferri, intelligendo hoc de vacatione vera & propria ad effectus juris, illum præsertim reservationis vel affectionis; posse nihilominus largo modo dici vacare per mortem naturalem vel civilem, vel per remotionem.

*Questio 84. Pro clausula hujus materiae de manualitate beneficiorum, num beneficia verè manualia, seu ad nutum removibilia, sint verè beneficia?*

**R**espondeo: præter ea & juxta ea, quæ dicta sunt c. precedente ad quæstionem. 4. de perpetuitate, dici posse & esse verè beneficia. Garc. p. 1. c. 2. n. 77. citans Paris. & c. Lott. loc. cit. dum dicitur perpetuitatem illam beneficio essentialem non respicere connexionem stabilem inter beneficium & beneficiatum, ut docere visi Gamb. de off. leg. l. 4. n. 11. Gonz. & alii apud Lott. loc. cit. n. 14. sed connexionem oneris & illius, ut ita dicam, emolumentum recompenfativi, quod onus correspondensque ei jus omninò idem habent pro tempore obtinentes ea, ac obtinentes cetera beneficia in perpetuum. Lott. ibidem. n. 15. Sed neque simplex remotio & manualitas est contra naturam beneficii, sed remotio temeraria, & quæ procedit à laicis, eorumque puro arbitrio. Lott. n. 17. & seq. unde & Capellaniam ex dispositione testatoris conferibilem & amovibilem ad nutum patroni laici sine ulla causa legitima, dicit n. 21. non esse beneficium Ecclesiasticum, nisi æquivocè tantum; quin etiam, revocabilitas illa ad nutum non impedit, quò minus dicantur collata in perpetuum; cum perpetuitas hæc spectetur in potentia tantum, quatenus non providentur ad tempus certum & præfinitum, ut bene declarat Federicus de Senis. Vitalin. Selv. p. 3. q. 68. n. 3. & 4. Azor. p. 2. l. 3. c. 16. q. 12. quos citat Lott. n. 20. Neque denique obstat, quòd in iis locum non habeant regula de annuali & triennali possessione, sicut in ceteris beneficiis juxta Gonz. loc. cit. n. 9. aut etiam reservario; Peculiaris enim hujus res est ratio omnino non concernens substantiam beneficii Ecclesiastici. Lott. n. 22. & 23. prioris quidem, quòd Superiori, ad quem spectat revocatio, nullum currit tempus, ex quo illa in ejus arbitrio posita est. Mandos. ad reg. de annali. q. 3. 4. & 5. Lott. n. 25. Posterioris verò, quòd revocationes ideo fiant, ut Papa ipse provideat efficaciter, ita ut gratia ejus non frustreretur, sed daret, adeòque præsumptâ hæc mente Pontificis, qua vult beneficium à se profectum manere juxta c. decret. de reg. juris in 6. tales reservationes generales se non extendunt ad manualia, ne is, ad quem spectat jus revocandi, revocando reddat inutilem provisionem Apostolicam; Papa enim, ut dictum, non intendit mutare naturam beneficii. Lott. num. 23. citans Calder. consil. 26. de præbendis.

\*\*\*\*\*

\*\*\*\*\*

\*\*\*

\*

..